

Силабус
навчальної дисципліни
«МАНІПУЛЯЦІЙНА ТЕХНІКА»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	224 Технології медичної діагностики та лікування
Освітньо-професійна програма	Лабораторна діагностика
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	П ЛД 21, 22
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра внутрішньої медицини та управління охороною здоров'я
	
Викладач курсу	Магістр медсестринства Кузьменко Ольга Василівна
	
Контактна інформація викладача	E. mail: o.kuzmenko@lma.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати.
Сторінка курсу	
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 5 кредитів Загальна кількість годин – 90 год. Модулів – 1 Рік підготовки – 2-й Семестр – 2-й Лекції – 0 год.

	Практичні заняття – 40 год. Самостійна робота – 50 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна « Маніпуляційна техніка » є нормативною дисципліною з спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування, освітньо-професійної програми лабораторна діагностика. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання для вивчення та оволодіння спеціальними медичними маніпуляціями та елементами догляду за пацієнтами. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: формування знань та практичних навичок, виконання медичних маніпуляцій із дотриманням протоколів діяльності, надання долікарської допомоги, догляд за пацієнтом, навчання пацієнта і його оточення, профілактика захворювань.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни « Маніпуляційна техніка » є формування знань, практичних умінь та навичок при виконанні медичних маніпуляцій, здійсненні догляду за пацієнтами. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати: <ul style="list-style-type: none"> ✓ основи санології; ✓ основні потреби людини; ✓ структуру закладів охорони здоров'я (ЗОЗ); ✓ вимоги до забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму, засоби досягнення; ✓ види і методи дезінфекції та стерилізації, їх характеристики; ✓ лікувально-охоронний режим: визначення, шляхи забезпечення; ✓ основні принципи лікувального харчування; ✓ особливості спостереження і догляду за пацієнтами в гарячці; ✓ особливості спостереження і догляду за пацієнтами з порушенням функціонального стану органів дихання, кровообігу, травлення, сечової системи тощо; ✓ догляд за тяжкохворими та агонуючими; ✓ роль медичного працівника у збереженні індивідуального та громадського здоров'я; ✓ роль медичного працівника, як спеціаліста в системі охорони здоров'я, її основні завдання, права та обов'язки; ✓ чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України, постанови Кабінету міністрів, Департаментів управління охорони здоров'я. вміти: <ul style="list-style-type: none"> ✓ забезпечити інфекційну безпеку пацієнта та медичного працівника; ✓ готувати і застосовувати дезінфікуючі розчини; ✓ проводити стерилізацію; ✓ виконувати санітарну обробку пацієнта; ✓ скласти добове меню та виписувати порційну вимогу; ✓ годувати тяжкохворих; ✓ вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск, добовий діурез, водний баланс; ✓ виконувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури; ✓ застосовувати лікарські засоби; ✓ виконувати всі види маніпуляцій; ✓ проводити зондові процедури; ✓ застосовувати газовивідну трубку, клізми; ✓ проводити катетеризацію та промивання сечового міхура м'яким катетером; ✓ оформляти медичну документацію;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ дотримуватися правил етики та деонтології; ✓ давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартовування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття, планування сім'ї; ✓ проводити санітарно-освітню роботу (оформлювати санітарні бюлетені, бесіди, лекції).
Програмні результати навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти діяльності медичного працівника в повсякденній практиці; розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз); 2. Визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах, задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів усього життя шляхом планування, допомоги і виконання медичних маніпуляцій, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та відповідні фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля; 3. Застосовувати сукупність медичних навичок (умінь) та медичних фармакологічних засобів, втручань, дій для забезпечення пацієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності, конфіденційності, захисту його прав; 4. Забезпечення раціонального харчування, особистої гігієни та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби при оцінці функціонального стану пацієнтів, підготовці їх до діагностичних обстежень та забору біологічного матеріалу для лабораторних досліджень з дотриманням принципів інфекційної безпеки та збереження здоров'я при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій, процедур, переміщенні та транспортуванні пацієнта; 5. Забезпечення високої якості діяльності медичного працівника, скерованої на збереження, відновлення (реабілітації), зміцнення здоров'я та надання невідкладної допомоги.
Політика курсу	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.</p> <p>Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може</p>

проводитися також улюбий зручний час для викладача.
Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

Теми лекцій

Не передбачено

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Санітарно-протиепідемічний режим в ЗОЗ. Дезінфекція. Стерилізація	4
2.	Організація роботи приймального відділення	4
3.	Організація лікувального харчування	4
4.	Зберігання, роздавання, способи застосування ліків	4
5.	Техніка виконання внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових ін'єкцій	4
6.	Техніка виконання венепункції	4
7.	Методи найпростішої фізіотерапії	4
8.	Спостереження та догляд за пацієнтами з порушенням температури тіла, дихання, кровообігу	4
9.	Спостереження та догляд за пацієнтами з порушенням травлення та сечовиділення	4
10.	Модульний контроль 1. Загальний та спеціальний догляд за пацієнтами	4
Разом:		40

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасні дезінфікуючі засоби, їх застосування в медицині (Скласти та заповнити таблицю)	3
2.	Значення правильної біомеханіки тіла в практичній діяльності медичного працівника (Підготувати мультимедійну презентацію)	3
3.	Навчання пацієнта і його оточення само- і взаємодогляду для забезпечення особистої гігієни (Скласти рекомендації)	3
4.	Раціональне харчування (Скласти рекомендації)	3
5.	Способи введення ліків (Скласти та заповнити порівняльну таблицю)	2
6.	Антибіотики: групи, шляхи введення, побічна дія, ускладнення (Скласти та заповнити графологічні структури)	3
7.	Можливі ускладнення ін'єкцій (Скласти та заповнити графологічні структури)	3
8.	Рух і здоров'я. Активне довголіття (Скласти рекомендації)	3
9.	Формування здорового способу життя (Підготувати мультимедійну презентацію)	3

10.	Загартування організму (Скласти рекомендації)	3
11.	Сучасні методи визначення температури тіла (Підготувати мультимедійну презентацію)	2
12.	Навчання пацієнта і його оточення методики вимірювання пульсу та артеріального тиску (Скласти рекомендації)	3
13.	Навчання пацієнта, його оточення та родини адаптації до стресових ситуацій (Скласти рекомендації)	3
14.	Навчання пацієнта та його оточення догляду за тяжкохворими з метою забезпечення фізіологічних потреб (Скласти рекомендації)	3
15.	Навчання пацієнта та його оточення у підготовці до методи лабораторного дослідження біологічного матеріалу людини (Скласти та заповнити графологічні структури)	3
16.	Навчання пацієнта та його оточення у підготовці до рентгенологічних та ендоскопічних методів обстеження (Скласти алгоритм)	3
17.	Підготовка до модульного контролю 1.	4
	Разом:	50

Література для вивчення дисципліни

1. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. "Медсестринський догляд за пацієнтами". – К.: Здоров'я, 2016.
2. Касевич Н.М. Практикум із сестринської справи. Навчальний посібник. – К.: Здоров'я, 2015.
3. Ковальчук Л.М. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка. – К.: Медицина, 2014.
4. Пасечко Н.В., Лемке М.О., Мазур П.Є. Основи сестринської справи. Підручник. – Т.: Укрмедкнига, 2002.
5. Основи медсестринства: підручник /В.М. Лісовий, Л.П. Ольховська, В.А. Капустник. – 2-е вид., переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.
6. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підручник /Н.М. Касевич. – 3-є вид., перероб. та доп. – К.: ВСВ «Медицина», 2010.

Поточний та підсумковий контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки.

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, метод «4 кроків».

Методи письмового контролю: письмовий тестовий контроль, підсумковий модульний тестовий контроль, розв'язування клінічних ситуативних задач (ситуаційне компетентісне завдання).

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, виступ з доповіддю, виконання презентації за темою, самостійного опрацювання, виконання індивідуального дослідного завдання, відпрацювання та демонстрація практичних навичок.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді семестрового екзамену. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у Львівській медичній академії імені Андрея Крупинського» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS. Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, практичних, контрольних (модульних) завдань, тестів. Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є

	складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.																																																								
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота студента, консультації. У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище: MOODLE, Google Classroom. Лекції будуть проводитися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp тощо (за вибором академічної групи).																																																								
Необхідне обладнання	У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, Google Classroom. У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM або Meet (для занять у режимі відео-конференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.																																																								
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="6" style="text-align: center;">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">СМО</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">ПМО</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">ECTS</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">За націо нальн ою шкало ю</th> </tr> <tr> <th colspan="6" style="text-align: center;">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">T1</th> <th style="text-align: center;">T2</th> <th style="text-align: center;">...Tn</th> <th style="text-align: center;">САП</th> <th style="text-align: center;">МК 1</th> <th style="text-align: center;">МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">За 100-бальною шкалою</th> <th style="text-align: center;">За національною шкалою</th> <th style="text-align: center;">За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90-100</td> <td style="text-align: center;">відмінно</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">80-89</td> <td style="text-align: center;">добре</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">70-79</td> <td style="text-align: center;">добре</td> <td style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">60-69</td> <td style="text-align: center;">задовільно</td> <td style="text-align: center;">D</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">51-59</td> <td style="text-align: center;">задовільно</td> <td style="text-align: center;">E</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">35-50</td> <td style="text-align: center;">незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td style="text-align: center;">FX</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">0-34</td> <td style="text-align: center;">незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td style="text-align: center;">F</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За націо нальн ою шкало ю	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО											За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	80-89	добре	B	70-79	добре	C	60-69	задовільно	D	51-59	задовільно	E	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За націо нальн ою шкало ю																																												
Модуль 1																																																									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																																				
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																																							
90-100	відмінно	A																																																							
80-89	добре	B																																																							
70-79	добре	C																																																							
60-69	задовільно	D																																																							
51-59	задовільно	E																																																							
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																																							
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F																																																							
Питання до підсумкового контролю	<p style="text-align: center;">Перелік практичних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення санітарної обробки пацієнта. 2. Обробка волосся при виявленні педикульозу. 3. Антропометрія. 4. Долікарська допомога пацієнту при погіршенні стану під час приймання гігієнічної ванни. 5. Приготування дезінфікуючих розчинів потрібної концентрації. 6. Дезінфекція предметів догляду, особистої гігієни пацієнта, посуду. 7. Дезінфекція використаних голків, шприців, інструментарію. 8. Контроль якості передстерилізаційної обробки. 9. Стерилізація медичного інструментарію, перев'язувального матеріалу та предметів догляду. 																																																								

10. Контроль стерилізації.
11. Приготування ліжка пацієнту.
12. Заміна натільної і постільної білизни лежачому пацієнту.
13. Транспортування та перекладання пацієнта.
14. Догляд за шкірою. Вмивання лежачих пацієнтів, обтирання.
15. Догляд за волоссям: миття, розчісування, стрижка, гоління.
16. Туалет зовнішніх статевих органів у лежачих пацієнтів.
17. Заходи з профілактики пролежнів.
18. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
19. Туалет очей: промивання, очні ванночки.
20. Очищення зовнішнього слухового проходу.
21. Туалет носа, очищення носових ходів.
22. Догляд за порожниною рота: зрошення, полоскання, чищення зубів.
23. Подавання судна і сечоприймача лежачим пацієнтам.
24. Складання порційної вимоги.
25. Складання дієти при різних захворюваннях.
26. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника.
27. Введення харчових сумішей через зонд.
28. Годування пацієнтів через гастростому, обробка шкіри навколо гастростоми.
29. Вимірювання температури тіла. Графічне та цифрове зображення температури.
30. Догляд за пацієнтами в гарячці та під час критичного зниження температури тіла.
31. Підрахунок частоти дихання, запис в температурному листку.
32. Визначення життєвої ємкості легень за допомогою спірометра.
33. Допомога пацієнтам під час кашлю, задишки, кровохаркання та легеневої кровотечі.
34. Подання кисню з кисневої подушки, через носовий катетер.
35. Визначення пульсу, його характеристика, графічне та цифрове записування в температурному листку.
36. Вимірювання артеріального тиску, його реєстрація.
37. Допомога пацієнтам при болях у серці, непритомності, колапсі.
38. Визначення набряків, добового діурезу, водного балансу.
39. Проведення реанімаційних заходів.
40. Накладання гірчичників.
41. Накладання зігрівальних компресів, у тому числі на вухо.
42. Накладання охолоджувальних компресів.
43. Застосування грілки та міхура з льодом.
44. Гірудотерапія.
45. Проведення водних процедур /лікувальні ванни/.
46. Техніка процедури УФО, солюкс.
47. Вибір призначень з листка лікарських призначень пацієнта.
48. Складання вимоги-накладної на лікарські засоби.
49. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
50. Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, накладання пластирів, застосування присипок.
51. Закапування крапель в ніс, вуха, очі. Закладання мазі за повіки.
52. Користування кишеньковим інгалятором.
53. Ентеральне введення ліків: пероральне, сублінгвальне.
54. Введення ректальних та вагінальних свічок.
55. Миття рук медичним працівником та одягання стерильних рукавичок.
56. Збирання стерильного шприца одноразового використання.
57. Набирання ліків із ампул і флаконів.

58. Внутрішньошкірна ін'єкція.
59. Проведення проб на чутливість до лікарських засобів, проби Манту.
60. Підшкірна ін'єкція.
61. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози та введення інсуліну.
62. Введення олійних розчинів, обробка інструментів після ін'єкції.
63. Внутрішньом'язова ін'єкція.
64. Розчинення, розрахунок дози та введення антибіотиків.
65. Техніка накладання джгута та виконання венепункції.
66. Внутрішньовенне струминне введення лікарських засобів.
67. Монтаж та заповнення системи для внутрішньовенних вливань.
68. Внутрішньовенне краплинне введення лікарських засобів.
69. Техніка кровопускання.
70. Допомога пацієнту під час блювання, аспірації блювотних мас.
71. Промивання шлунка.
72. Застосування газовивідної трубки.
73. Клізми: очисна, сифонна, лікувальна та гіпертонічна.
74. Катетеризація та промивання сечового міхура.
75. Забір крові з вени для лабораторного дослідження (бактеріологічного, біохімічного).

Перелік питань до диференційованого заліку

1. Типи закладів охорони здоров'я, їх структура та функції.
2. Приймальне відділення лікарні, об'єм роботи сестри медичної.
3. Прийом, реєстрація та санітарна обробка пацієнта.
4. Санітарно-протиепідемічний режим закладів охорони здоров'я. Поняття інфекційної безпеки.
5. Види та методи дезінфекції.
6. Методи стерилізації.
7. Лікувально-охоронний режим, його елементи та значення для пацієнта.
8. Режимми фізичної активності.
9. Транспортування та перекладання пацієнтів.
10. Задоволення потреби пацієнта з дотримання особистої гігієни.
11. Заміна постільної та натільної білизни тяжкохворому. Правила зберігання чистої та брудної білизни в стаціонарі.
12. Туалет очей, слухових проходів, носових ходів, порожнини рота тяжкохворого.
13. Пролежні. Фактори ризику розвитку пролежнів, стадії утворення, локалізація.
14. Лікувальне харчування, основні принципи. Годування тяжкохворих.
15. Харчування пацієнтів в стаціонарі. Контроль за передачами з дому, зберіганням продуктів харчування. Складання порційної вимоги.
16. Штучне годування: через зонд, гастростому, парентеральне.
17. Термометр: будова, правила зберігання і користування, дезінфекція.
18. Вимірювання температури тіла, реєстрація (цифрова, графічна), оцінка результатів.
19. Стадії гарячки, основні симптоми. Догляд за пацієнтами в гарячці.
20. Спостереження за диханням (частота, глибина, ритм). Підрахунок частоти дихальних рухів, цифровий та графічний запис.
21. Проблеми пацієнта при захворюваннях органів дихання.
22. Правила користування індивідуальною плювальницею, її дезінфекція.
23. Оксигенотерапія: техніка подачі кисню з кисневої подушки, через апарат Боброва.
24. Пульс: техніка дослідження, властивості, цифрове та графічне зображення в температурному листку, порушення пульсу.

25. Артеріальний тиск: техніка вимірювання, оцінка, цифровий та графічний запис, порушення АТ.
26. Проблеми пацієнта при порушенні функцій серцево-судинної системи. Надання допомоги при гострій судинній недостатності.
27. Проблеми пацієнта з порушенням функцій травного каналу. Допомога пацієнту під час блювання.
28. Промивання шлунку, показання, протипоказання, техніка виконання.
29. Очисна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
30. Сифонна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
31. Лікувальна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
32. Олійна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
33. Метеоризм, застосування газовивідної трубки.
34. Проблеми пацієнта з порушенням функцій сечової системи.
35. Заходи при затримці сечі. Катетеризація сечового міхура у чоловіків та жінок.
36. Показання та техніка промивання сечового міхура.
37. Механізм дії грілки: показання, протипоказання, техніка застосування.
38. Механізм дії, показання до призначення, техніка застосування міхура з льодом.
39. Показання, протипоказання, техніка накладання гірчичників.
40. Показання, протипоказання, види та застосування компресів.
41. Водолікування. Загальні і місцеві ванни. Надання першої допомоги пацієнту в разі погіршення стану під час приймання ванни.
42. Світлолікування. Показання, протипоказання, можливі ускладнення при застосуванні лампи солюкс, УФО, Мініна.
43. Правила виписування та отримання лікарських засобів у стаціонарі.
44. Правила зберігання, розміщення та обліку ліків у відділенні.
45. Організація роздавання ліків у відділенні.
46. Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, закапування крапель в ніс, вуха, очі. Інгаляції.
47. Ентеральне введення ліків: через рот, під язик, ректальне.
48. Парентеральний спосіб введення ліків, переваги і недоліки, інструментарій.
49. Внутрішньокірні ін'єкції: призначення, анатомічні ділянки, техніка виконання.
50. Проба Манту та проба на чутливість до медикаментів. Оцінка результатів.
51. Особливості введення олійних розчинів, можливі ускладнення, їх профілактика.
52. Розрахунок дози та правила введення інсуліну.
53. Внутрішньом'язові ін'єкції: призначення, анатомічні ділянки, техніка виконання.
54. Розчинення, розрахунок дози та введення антибіотиків.
55. Венепункція: призначення, інструментарій, техніка проведення.
56. Внутрішньовенне струминне введення ліків.
57. Забір крові з вени для лабораторного дослідження.
58. Кровопускання: показання, протипоказання, техніка виконання, можливі ускладнення.
59. Внутрішньовенне краплинне введення ліків.
60. Можливі ускладнення ін'єкцій, причини виникнення, надання допомоги.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу